

Jubileea in 2023

Deze historische feiten vind je (uitgebreider beschreven) langs het Wereldtijdpad:

10 jaar geleden (2013)

- Oad Reizen failliet.
- Spraakmakende opbouw ('de wolk') voor Museum De Fundatie in Zwolle.
- Willem-Alexander koning.
- Heropening Rijksmuseum Amsterdam.
- Paus Franciscus volgt Benedictus XVI op.
- Kroatië lid van de Europese Unie.
- Honderdste Tour de France.
- Nelson Mandela overlijdt.
- 1500 doden bij gifaanval in Syrische burgeroorlog.

25 jaar geleden (1998)

- Einde van het gebruik van melkbussen in ons land.
- Jeltje van Nieuwenhoven: eerste vrouwelijke voorzitter van de Tweede Kamer.
- Kees van Kooten en Wim de Bie stoppen met hun satirische tv-programma.
- Internationaal Strafhof in Den Haag.
- Einde van de burgeroorlog in Noord-Ierland.
- Aftreden van Indonesische president Soeharto.
- Oprichting van Google.
- Frank Sinatra - *The Voice* - overlijdt.

50 jaar geleden (1973)

- Oliecrisis in Nederland: benzine op de bon, 's zondags geen autoverkeer.
- In Nederland: eerste officiële naaktstrand (Callantsog), Appelsientje, Kabinet Den Uyl, Oudejaarsconferentie van Wim Kan op tv.
- Groot-Brittannië, Denemarken en Ierland lid van EG.
- Kunstenaar Pablo Picasso overlijdt.
- Martin Cooper van chipfabrikant Motorola voert op een straathoek in New York 's werelds eerste mobiele telefoongesprek.
- Opening operagebouw in Sidney.
- Einde aan de oorlog in Vietnam.
- Egypte en Syrië vallen Israël aan. De oorlog duurt twintig dagen.

75 jaar geleden (1948)

- Introductie van Calvé pindakaas
- Oprichting van de VVD.
- Prinses Juliana wordt koningin.
- Fanny-Blankers-Koen wint vier gouden plakken op de Olympische Zomerspelen in Londen.
- Uitvinding van het klittenband en de bandrecorder.
- De Sovjet-Unie sluit de grensovergangen tussen Oost- en West-Berlijn. Amerika en Engeland openen een luchtbrug.
- Publicatie van het boek *1984* (George Orwell).
- Oprichting van de NAVO.
- Moa Zedong roept de Chinese Volksrepubliek uit.

- Indonesië onafhankelijk.

100 jaar geleden (1923)

- Voor de tweede keer in korte tijd een loonsverlaging voor de Twentse textielarbeiders. Ontslag voor 22.000 arbeiders.
- De Ligafabriek in Bergen op Zoom brengt de eerste kinderbiscuit op de markt.
- Jurgens en Van den Bergh produceren de eerste Blue Band margarine.
- Opening van de Katholieke Universiteit in Nijmegen.
- Hyperinflatie in Duitsland: het geld wordt in hoog tempo steeds minder waard.
- Staatsgreep door Adolf Hitler mislukt.
- Plaatsing van vijftien meter hoge letters HOLLYWOODLAND in de heuvels boven Los Angeles.
- Stichting van de republiek Turkije.
- De Amerikaanse sterrenkundige Edwin Hubble ontdekt dat er naast de Melkweg nog een heleboel andere sterrenstelsels bestaan.

150 jaar geleden (1873)

- In Zwolle wordt het tonnenstelsel ingevoerd voor de afvoer van menselijke uitwerpselen.
- Oprichting van de Nederlandsch Amerikaansche Stoomvaart Maatschappij, de voorloper van de Holland Amerika Lijn.
- De Groningse aardappelmeelfabrikant Willem Scholten koopt bij Emmen een stuk grond en sticht er Klazienaveen (genoemd naar zijn vrouw Klazien).
- Boeda en Pest worden samengevoegd tot de hoofdstad van Hongarije.
- De Duitse troepen trekken zich terug uit Frankrijk.
- Uitvinding van het prikkeldraad.
- In Nederlands-Indië begint de Atjeh-oorlog die tot 1904 zal duren.

200 jaar geleden (1823)

- In Holten wordt de hoofdweg met keien bestraat. De weg is onderdeel van de weg van Deventer naar Oldenzaal.
- Zo'n 200 mensen langs de Twickelervaart in Deldenerbroek zijn getuige van de laatste 'waterproef' in Nederland. Hendrika Hofhuis, beschuldigd van hekserij, blijft echter niet drijven.
- Koning Willem I stelt een ministerraad in, die uitsluitend zaken bespreekt die de koning inbrengt, maar geen besluiten mag nemen.
- In de Zuidelijke Nederlanden (België) wordt Nederlands de officiële taal.
- Het gedicht *A visit from Saint Nicholas* van de Amerikaan Clement Moore maakt de weg vrij voor *Santa Klaus*, de Kerstman.

250 jaar geleden (1773)

- Hongersnood en epidemieën in Overijssel.
- Aan de Staten-Generaal wordt een nieuwe psalmberijming aangeboden.
- De Zweedse scheikundige Carl Scheele ontdekt zuurstof.
- In de haven van Boston (VS) gooien als Mohawk-indianen verklede Amerikanen 342 kisten thee overboord uit protest tegen de Britse invoerrechten op thee (Boston Tea Party).

300 jaar geleden (1723)

- De Staten van Overijssel, Utrecht, Holland en Zeeland besluiten nooit meer een stadhouder aan te stellen.
- Na een langdurige ziekte hervat de Leidse professor in de Geneeskunde, Hermanus Boerhave, zijn drukbezochte colleges. Ter gelegenheid daarvan worden grote feesten georganiseerd.
- In Delft wordt de beroemde bioloog Antoni van Leeuwenhoek begraven.
- De Chinese keizer heft de godsdienstvrijheid in zijn land op. De aanleiding is de concurrentie tussen groepen missionarissen.

400 jaar geleden (1623)

- De zoons van Johan van Oldenbarnevelt beramen een (mislukte) aanslag op het leven van prins Maurits, de moordenaar van hun vader.
- Invoering van het patentrecht in Engeland, die uitvinders moet beschermen.
- Wilhem Schickard vindt een rekenmachine uit.

- Benoeming van Velázquez tot hofschilder van de Spaanse koning.
- Een vloot uit Amsterdam plundert de westkust van Zuid-Amerika.

500 jaar geleden (1523)

- Troepen van de hertog van Gelre steken Het Stiff in Weerselo in brand. Oldenzaal blijft bezet door soldaten die trouw zijn aan keizer Karel V.
- De Lekdijk breekt door waardoor grote delen van Utrecht en Midden-Holland overstromen.
- Op de Grote Markt in Brussel worden voor het eerst twee aanhangers van de leer van Luther verbrand.
- Adrianus VI, de enige paus van Nederlandse komaf, overlijdt. Clemens VII volgt hem op.
- Gustaaf Wasa verslaat een Deens leger en wordt koning van Zweden.
- Een legertje Spanjaarden verovert Guatemala.
- De Portugezen worden gedwongen China te verlaten.

600 jaar geleden (1423)

- In Overijssel wordt op grote schaal geplunderd.
- De zeedijken in de Nederlanden zijn ernstig verzwakt door het voortdurend afgraven van zouthoudend laagveen achter de zeekering.
- Begin van de oorlog tussen Milaan en Florence die dertig jaar zal duren.
- De Turken vallen de Peloponnesos (Griekenland) binnen,

700 jaar geleden (1323)

- Stichting van nieuw Delden, een veilig en omgracht stadje in Twente.
- Op Terschelling begint men met de bouw van de Brandaris.
- Vrede van Parijs: graaf Willem III van Holland geeft zijn aanspraken op Vlaanderen op, graaf Lodewijk II van Vlaanderen doet afstand van Zeeland.
- Opstand in West-Vlaanderen tegen de belastingverhoging door de graaf van Vlaanderen.
- De Pharos (vuurtoren) van Alexandria, één van de klassieke wereldwonderen, zwaar beschadigd door een aardbeving.

800 jaar geleden (1223)

- Boerenopstand in Salland tegen de bisschop van Utrecht. De opstand zal drie jaar duren en is vooral gericht tegen de rentmeesters van de bisschop die voor hem de belastingen innen.
- Westkapelle en Domburg krijgen stadsrechten van de graaf van Holland.
- Kroning van Lodewijk VIII tot koning van Frankrijk.
- Stichting van de Orde der Franciscanen. De bedelmonniken leven van liefdadigheid.
- Mongoolse invasie in Rusland.

900 jaar geleden (1123)

- Zeer strenge winter in ons land. Veel arme mensen vriezen dood.
- Paus Honorius verkozen.
- De Duitse keizer Hendrik V helpt de Engelse koning Hendrik I in zijn strijd tegen de Franse koning Lodewijk VI de Dikke.
- Kruisvaarders veroveren de Libanese stad Tyrus.
- Groenland krijgt zijn eerste bisschop.
- De Jin-dynastie verdrijft de Liao-dynastie uit het noordoosten van China.

1000 jaar geleden (1023)

- In Utrecht wordt de herbouwde Domkerk plechtig ingewijd.
- Muhammad ibn Ismaïl vestigt zich als eerste Arabische koning in Sevilla.